

WOJEWODA DOLNOŚLĄSKI

PS-NKWR.431.2.37.2025.MK

Pani
Agnieszka Woźniak
Dyrektor

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie
ul. Św. Sebastiana 1 A
59-100 Polkowice

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Wrocław,

14

października 2025 r.

I. Informacje organizacyjne

Jednostka kontrolowana:	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Polkowicach ¹
Kierownik jednostki kontrolowanej:	Agnieszka Woźniak – Dyrektor, w okresie od dnia 1 lipca 2024 r. do dnia 28 lipca 2025 r. (akta kontroli str. 1)
Zakres kontroli:	Szkolenie i kwalifikowanie kandydatów do opieki nad dzieckiem w rodzinnej pieczy zastępczej. Usamodzielnienia pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej. Kierowanie dzieci do instytucjonalnej pieczy zastępczej. Zgodność zatrudniania z wymogami kwalifikacyjnymi. Okres objęty kontrolą od 1 lipca 2024 r. do 28 lipca 2025 r.
Podstawa prawna kontroli:	Art. 186 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 49) ² ; Plan Kontroli na II półrocze 2025 r. zatwierdzony przez Wojewodę Dolnośląskiego w dniu 27 czerwca 2025 r.
Data rozpoczęcia i zakończenia czynności kontrolnych:	od 28 lipca 2025 r. do 8 sierpnia 2025 r.
Kontrolerzy:	1. Martyna Kwiecińska, inspektor wojewódzki, upoważnienie nr 273 z dnia 1 lipca 2025 r., sygn. PS-NKWR.0030.273.2025.MK 2. Edyta Kubicka, główny specjalista, upoważnienie nr 274 z dnia 1 lipca 2025 r., sygn. PS-NKWR.0030.274.2025.MK (akta kontroli str. 8-9)

¹ zwane w dalszej części niniejszego wystąpienia pokontrolnego „PCPR” lub „Centrum”;

² zwanej w dalszej części niniejszego wystąpienia pokontrolnego „ustawą”.

II. Ocena kontrolowanej jednostki:

W zakresie działalności jednostki podlegającej kontroli wydaje się ocenę pozytywną pomimo stwierdzonych nieprawidłowości. Uzasadnieniem oceny jest ustalony stan faktyczny i prawny. Możliwą przyczyną stwierdzonych nieprawidłowości była błędna interpretacja oraz nieprzestrzeganie obowiązujących przepisów prawa. Stwierdzone nieprawidłowości nie spowodowały skutków w zakresie ostatecznej realizacji zadań.

III. Ustalenia kontroli:

Kontrola została odnotowana w książce kontroli pod numerem 25. Postępowanie kontrolne przeprowadzono na podstawie udostępnionej dokumentacji merytorycznej realizowanych zadań, ankiety z działalności PCPR w okresie objętym kontrolą, złożonych oświadczeń i wyjaśnień dyrektora, aktów prawa miejscowego oraz dokumentacji dotyczącej kwalifikacji zawodowych osób zatrudnionych na stanowiskach koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej.

Jednostka działała na podstawie statutu uchwalonego przez Radę Powiatu Polkowickiego przyjętego uchwałą Nr XIII/131/2016 z 27 września 2016 r. oraz Regulaminu Organizacyjnego wprowadzonego uchwałą Nr 1/2/2024 Zarządu Powiatu Polkowickiego z 10 maja 2024 r. (z późn. zm.). Centrum pełniło funkcję organizatora rodzinnej pieczy zastępczej na terenie Powiatu Polkowickiego³.

(akta kontroli str.43-44,128)

W oparciu o ankietę dotyczącą działalności jednostki w okresie objętym kontrolą, przekazaną przez dyrektora Centrum, stwierdzono, iż PCPR w ramach działań promujących rodzinną pieczę zastępczą podejmowało szereg aktywności informacyjnych i edukacyjnych, ukierunkowanych na zwiększenie świadomości społecznej oraz pozyskiwanie nowych kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej oraz prowadzących rodzinny dom dziecka.

Promocja rodzinnych form pieczy zastępczej była prowadzona zarówno poprzez media społecznościowe (Facebook), jak i w lokalnej przestrzeni publicznej. Na bieżąco publikowano informacje na oficjalnej stronie internetowej PCPR-u oraz na portalach społecznościowych. Treści dotyczyły m.in.:

- wymagań formalnych oraz warunków, jakie należy spełnić, aby zostać rodziną zastępczą dla dziecka;

³ zwany w dalszej części niniejszego wystąpienia pokontrolnego „organizatorem”.

- możliwości skorzystania z bezpłatnych szkoleń organizowanych dla kandydatów;
- wydarzeń integracyjnych, takich jak pikniki, bale i imprezy sportowe, organizowane dla rodzin zastępczych;
- konsultacji ze specjalistami.

Dodatkowo w zakresie działań na rzecz promocji pieczy zastępczej w Powiecie Polkowickim wykorzystywano auto służbowe (typu bus), które oznakowane było dużą, czytelną grafiką, promującą rodzinną pieczę zastępczą. Umieszczono na nim hasło zachęcające do pozostania rodziną zastępczą oraz dane kontaktowe PCPR. Pojazd ten był wykorzystywany do prowadzenia mobilnej kampanii promocyjnej na terenie miasta oraz w całym powiecie. Wykorzystywano również baner przy głównych drogach oraz w przestrzeni miejskiej, co dodatkowo zwiększało zasięg przekazu informacyjnego. Pod kątem działań promocyjnych zakupiono także maskotkę, która była symbolem kampanii i była wykorzystywana podczas wydarzeń plenerowych oraz spotkań z mieszkańcami. Podczas wydarzeń na poziomie społeczności lokalnej pracownicy PCPR zaangażowani byli bezpośrednio w działania polegające na m.in.:

- rozdawaniu ulotek i broszur informacyjnych;
- eksponowaniu materiałów promocyjnych np. plakaty, balony z logo PCPR;
- prowadzenie bezpośrednich rozmów z osobami zainteresowanymi tematyką pieczy zastępczej, udzielając informacji odnośnie procedur kwalifikacyjnych, szkoleń i możliwego wsparcia.

Realizacja działań promocyjnych odbywała się we współpracy z organizacjami pozarządowymi, instytucjami publicznymi oraz lokalnymi partnerami społecznymi (m.in. Stowarzyszenie Rodzin Zastępczych „Mieć Rodzinę”, Fundacja KGHM „To My”, Fundacja Polska Miedź, Warsztaty Terapii Zajęciowej w Polkowicach, Fundacja Imelda, Stowarzyszenie „Żyć Godnie”, Rada Kobiet w Polkowicach, Stowarzyszenia lokalne: „Lepsze Polkowice”, „Razem dla Polkowic”, „Pomagamy Razem”). Współpraca ta obejmowała m.in. wspólną organizację wydarzeń, udział w imprezach plenerowych oraz koordynację działań o charakterze edukacyjnym i integracyjnym.

W okresie objętym kontrolą w efekcie prowadzonych działań na rzecz promocji rodzicielstwa zastępczego w Powiecie Polkowickim, pozyskano łącznie 29 kandydatów do pełnienia funkcji opiekuna zastępczego.

(akta kontroli str. 19-21, 131)

Na podstawie obowiązku wynikającego z art. 76 ust. 4 pkt 3 ustawy, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Polkowicach w okresie objętym kontrolą zorganizowało dwa

szkolenia dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej niezawodowej. 1. szkolenie od 25.11.2024 r. do 3.03.2025 r., 2. szkolenie od 23.04.2025 r. do 7.07.2025 r.). Szkolenia przygotowujące kandydatów do sprawowania funkcji opiekuńczo-wychowawczych zostały zrealizowane przez PCPR, a za ich realizację odpowiadały: Pani Agnieszka Woźniak – Dyrektor Centrum (nr świadectwa 7/2024) oraz Pani Aleksandra Pałys – Kierownik Zespołu ds. Rodzinnej Pieczy Zastępczej (nr świadectwa 8/2024), które posiadały uprawnienia trenerskie do realizacji przedmiotowych szkoleń. Szkolenie dla kandydatów do sprawowania pieczy zastępczej było prowadzone w oparciu o program pn. „PRIDE: Rodzinna Piecza Zastępcza 2020”, zatwierdzony na okres 5 lat decyzją Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z 8.12.2020 r. nr 15/2020/RZ, co wynika z art. 44 ust. 2 i 4 ustawy.

(akta kontroli str.23, 61-68)

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Polkowicach prowadziło systematyczne działania ukierunkowane na analizę sytuacji osobistej, rodzinnej i majątkowej osób zgłaszających gotowość do pełnienia funkcji opiekunów zastępczych, zgodnie z art. 76 ust. 4 pkt 2 ustawy. W ramach tej działalności kandydaci mogli skorzystać z indywidualnych konsultacji informacyjnych, organizowanych w siedzibie PCPR przez Zespół ds. Rodzinnej Pieczy Zastępczej. Podczas spotkań udzielano szczegółowych informacji dotyczących wymogów formalnych, przebiegu procedury kwalifikacyjnej i zasad funkcjonowania rodzin zastępczych.

W procesie kwalifikacji kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub do prowadzenia rodzinnego domu dziecka wykorzystywano różnorodne narzędzia diagnostyczne, dostosowane do oceny kompetencji wychowawczych, sytuacji rodzinnej oraz predyspozycji osobowościowych kandydatów.

Podstawą był wywiad psychologiczny przygotowywany w oparciu o szczegółowy wywiad z kandydatami, obejmujący analizę ich motywacji, doświadczeń życiowych, oczekiwań wobec pełnienia funkcji rodziny zastępczej, a także strategii radzenia sobie ze stresem i systemu wartości.

Stosowano również obserwację bezpośrednią, pozwalającą na ocenę sposobu reagowania kandydatów w sytuacjach trudnych oraz ich zachowania w kontaktach z innymi.

Dodatkowym narzędziem diagnostycznym był kwestionariusz CUIDA, który umożliwiał analizę czynników warunkujących kompetencje opiekuńczo-wychowawcze kandydatów. Kwestionariusz dostarczał obiektywnych danych na temat umiejętności rozwiązywania konfliktów, zdolności do współpracy oraz stabilności emocjonalnej osób badanych.

Równolegle pedagog przygotowywał opinie pedagogiczną w oparciu o wywiad środowiskowy przeprowadzany podczas wizyty w miejscu zamieszkania kandydatów. Wywiad ten obejmował ocenę warunków bytowych, możliwości i lokalowych, stylu życia rodziny, organizacji codziennego funkcjonowania oraz sposobu spędzania czasu wolnego. Analizowano również relacje pomiędzy członkami rodziny, strukturę ról rodzinnych oraz stopień zaangażowania poszczególnych osób w ewentualne pełnienie funkcji opiekuńczo - wychowawczych.

Ponadto, w procesie kwalifikacyjnym uwzględniano analizę złożonej dokumentacji urzędowej, medycznej i psychologicznej, a także opinii, co pozwalało na uzyskanie pełniejszego obrazu sytuacji kandydatów oraz rzetelną ocenę ich predyspozycji i motywacji do pełnienia powierzonych funkcji.

(akta kontroli str.33)

Analizując dokumentację stwierdzono, że w okresie objętym kontrolą do Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Polkowicach wpłynęło łącznie 29 wniosków o wszczęcie procedury kwalifikacyjnej do sprawowania pieczy zastępczej nad dzieckiem. W pierwszym naborze wpłynęło 13 wniosków. Spośród tych osób trzy otrzymały negatywną wstępną kwalifikację, natomiast dziesięć osób zostało zakwalifikowanych pozytywnie i skierowanych do udziału w szkoleniu dla kandydatów.

Z kolei w kolejnym naborze, obejmującym kandydatów do drugiego szkolenia, wpłynęło 16 wniosków. Trzy osoby otrzymały negatywną wstępną kwalifikację, a pozostałe trzynaście osób uzyskało kwalifikację pozytywną.

Analizując dokumentację kandydatów z grupy kontrolnej związanej z procedurą wstępnej kwalifikacji ustalono, że kandydaci byli weryfikowani w zakresie określonym w art. 42 ust. 1-3 ustawy. Po zakończeniu tego etapu organizator sporządzał dokument potwierdzający przeprowadzenie wstępnej kwalifikacji, zawierający datę, imiona kandydatów oraz jednoznaczne wskazanie, czy kwalifikacja była pozytywna, czy negatywna. Dokument wstępnej kwalifikacji był sporządzony w formie papierowej, podpisany przez Dyrektora PCPR i odebrany bezpośrednio przez kandydatów. W toku czynności kontrolnych stwierdzono jednak nieprawidłowość, w przypadkach, w których kandydaci (E.S., J.K., T.K.) uzyskali negatywną wstępną kwalifikację. Dokument przekazany kandydatom nie zawierał uzasadnienia ani obszarów wymagających poprawy. Ponadto pominięto pouczenie o prawie wniesienia skargi do sądu administracyjnego na zasadach i w trybie określonym dla aktów lub czynności, o których mowa w art. 3 § 2 pkt 4 ustawy z dnia 30 sierpnia 2022 r. – Prawo

o postępowaniu przed sądami administracyjnymi⁴. Tymczasem zgodnie z art. 43 ust. 3 ustawy organizator rodzinnej pieczy zastępczej zobowiązany jest do uzasadnienia negatywnej decyzji, do wskazania przyczyn odmowy oraz pouczenie o prawie wniesienia skargi do sądu administracyjnego.

Dodatkowo ustalono, że wszystkie osoby z grupy kontrolnej otrzymały wstępną kwalifikację w terminie miesiąca od dnia złożenia wniosku, z wyjątkiem trzech przypadków (J.K., T.K., P.L.), w których termin ten nie został dochowany. W przypadku kandydatów J.K., T.K. termin ten nie został dochowany, z uwagi na toczące się postępowanie w przedmiocie władzy rodzicielskiej. Natomiast w drugim przypadku przekroczono termin bez uzasadnionej przyczyny. Nieprzestrzeganie miesięcznego terminu stanowi uchybienie i powinno zostać wyeliminowane z bieżącej praktyki.

Po dokonaniu wstępnej kwalifikacji w PCPR odbywało się posiedzenie Zespołu ds. kwalifikowania kandydatów do udziału w szkoleniu do pełnienia funkcji niezawodowej rodziny zastępczej. Z każdego posiedzenia sporządzano protokół, obejmujący wszystkie osoby biorące udział we wstępnej kwalifikacji. Dokument ten zawierał ustalenia zespołu, w tym wskazanie ostatecznej oceny kandydata, a także ewentualne uwagi. Podkreślenia wymaga, że tworzenie zespołu kwalifikacyjnego, w wyżej opisanej formie nie ma wpływu na ostateczną decyzję o skierowaniu kandydata na szkolenie. Należy zaznaczyć, że procedura ta nie wynikała z obowiązujących przepisów prawa i nie stanowiła formalnego elementu procesu kierowania wnioskodawców na szkolenie.

W okresie objętym kontrolą wszystkie osoby, które otrzymały pozytywną wstępną kwalifikację, tj. 23 kandydatów, złożyły wnioski o przeprowadzenie przedmiotowego szkolenia. Dla każdego dnia zajęć prowadzono dziennik, w którym dokumentowano frekwencję oraz listę obecności na poszczególnych sesjach.

Program szkoleniowy dla kandydatów obejmował łącznie 65 godzin dydaktycznych, zgodnie z § 2 ust. 2 Rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 16 listopada 2003 r. w sprawie szkoleń dla kandydatów do sprawowania pieczy zastępczej⁵. Przepis ten określa, iż szkolenie powinno zawierać nie mniej niż 60 godzin dydaktycznych, w tym 10 godzin praktyk. Wszyscy uczestnicy z grupy kontrolnej odbyli wymagane praktyki, jednak w odniesieniu do kandydatów A.W., S.W. oraz P.L. stwierdzono nieprawidłowość polegającą na tym, że praktyki zostały zrealizowane w terminie późniejszym (skierowania z dnia 7.03.2025 r.), niż wydane świadectwa ukończenia szkolenia (3.03.2025 r.), w których

⁴ (t.j. Dz.U. z 2024 r. poz. 935).

⁵ (t.j. Dz.U. z 2023 r. poz. 2452).

wskazano, iż odbyto 10 godzin praktyk. Oznacza to, że w świadectwie ukończenia szkolenia potwierdzono realizację praktyk jeszcze przed ich faktycznym przeprowadzeniem.

Każdy uczestnik, który zakończył szkolenie otrzymał świadectwo jego ukończenia, wydane zgodnie z art. 44 ust. 1 ustawy. Następnie po uprzednim złożeniu stosownego wniosku, kandydatom wydano zaświadczenie kwalifikacyjne potwierdzające ukończenie szkolenia oraz spełnienie wymagań określonych w art. 42 ust. 1-3 ustawy. Zaświadczenia obejmowały również ocenę predyspozycji i motywacji do sprawowania pieczy zastępczej i były sporządzane na formularzach zgodnych ze wzorem określonym w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z 19 września 2023 r. w sprawie wzoru zaświadczenia kwalifikacyjnego⁶. Każdy dokument był opatrzony datą wydania. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Polkowicach prowadziło rejestr wydanych świadectw i zaświadczeń kwalifikacyjnych, stanowiący dokumentację wewnętrzną, wykorzystywaną do celów ewidencyjnych.

(akta kontroli str.21-23,75-103)

Realizacja obowiązku określonego w art. 76 ust. 4 pkt 5 ustawy odbywała się poprzez organizowanie szkoleń oraz warsztatów dla rodzin zastępczych – zarówno spokrewnionych, niezawodowych, zawodowych, jak i prowadzących rodzinne domy dziecka. Spotkania te miały charakter praktyczny i były odpowiedzią na realne potrzeby sygnalizowane przez opiekunów zastępczych.

Tematyka zajęć koncentrowała się głównie na kwestiach związanych z trudnościami wychowawczymi, rozpoznawaniem i reagowaniem na niepokojące zachowania dzieci oraz problemy społeczne, z jakimi borykali się podopieczni. PCPR we współpracy z wykwalifikowaną kadrą specjalistów opracowało program szkoleń, dostosowując go do bieżących potrzeb uczestników. Poszczególne zajęcia były prowadzone przez m.in. psychologa, pedagoga, psychoterapeutę, superwizora, kuratora sądowego, a także przedstawicieli instytucji publicznych, w tym Policji, Straży Miejskiej oraz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. Udział ekspertów z różnych dziedzin pozwolił na kompleksowe ujęcie omawianych zagadnień i zapewnił uczestnikom dostęp do praktycznych narzędzi i wiedzy możliwej do wykorzystania. W szkoleniach i warsztatach aktywny udział brali także pracownicy Zespołu ds. Rodzinnej Pieczy Zastępczej, co pozwalało na pogłębianie współpracy oraz budowanie zaufania. Spotkania realizowano w różnych miejscach, zależnie od ich formy i charakteru. Regularnie wykorzystywano salę konferencyjną w Starostwie,

⁶ (t.j. Dz.U. z 2023 r. poz. 2052).

a także salę szkoleniową Działu Aktywizacji Społecznej „Wolontariat” w Polkowicach. Dla zwiększenia efektywności działań oraz stworzenia przestrzeni sprzyjającej integracji uczestników, zaplanowano również szkolenia wyjazdowe.

Rodziny zastępcze były na bieżąco informowane o planowanych szkoleniach i warsztatach. Podstawową formą był kontakt telefoniczny, gdzie przekazywano szczegółowe informacje dotyczące tematyki spotkania, terminu, miejsca oraz godziny. Dodatkowo Centrum publikowało ogłoszenia w mediach społecznościowych, gdzie zamieszczano informacje o aktualnych szkoleniach.

W okresie objętym kontrolą Centrum organizowało szereg szkoleń i warsztatów dla osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą oraz dla wychowanków pieczy zastępczej:

- 27.08.2024 r. - „*Fentanyl i inne środki psychoaktywne – jak skutecznie reagować*”;
- 10.09.2024 r., 17.09.2024 r., 1.10.2024 r. - „*Pozytywna komunikacja, o sztuce języka w relacji z dzieckiem*”;
- 12.09.2024 r. - „*Nowy program dla rodzin*” – szkolenie prowadzone przez pracowników ZUS;
- 31.10.2024 r. - *Szkolenie połączone z wieczorem filmowym „Poznaj siebie i żyj dalej”*;
- 8.11.2024 r. - *Konferencja Stowarzyszenia dla Dzieci i Młodzieży SZANSA „Dzieciństwo bez przemocy odpowiedzialnością dorosłych”*;
- 26.11.2024 r., 21.01.2025 r., 26.02.2025 r., – *warsztaty superwizyjne dla rodzin zastępczych*;
- 29-30.11.2024 r. – *warsztaty wyjazdowe do Jarosławki „Szkola dla rodziców i wychowawców*”;
- 24.01.2025 r. – *szkolenie „Procedury i standardy postępowania w sytuacjach kryzysowych związanych z dzieckiem*”;
- 21-22.02.2025 r. – *szkolenie wyjazdowe we współpracy z fundacją KGHM*;
- 4.03.2025 r., 15.04.2025 r. – *warsztaty dla rodziców i opiekunów rodzinnej pieczy zastępczej „Czynniki wspierające proces adaptacyjny dzieci i młodzieży*”;
- 10.04.2025 r. - „*Konsekwencje prawne przemocy rówieśniczej, hejtu*”;
- 11.04.2025 r., – *warsztaty dotyczące planowania budżetu, świadomego podejścia do finansów*;
- 13.05.2025 r. – *warsztaty „Świadomość ciała*”;
- 29.05.2025 r. - „*Zaprojektuj swoją przyszłość*”;
- 16.06.2025 r., 24.06.2025 r., 1.07.2025 r., 7.07.2025 r. – *Szkola dla rodziców i wychowawców, we współpracy z fundacją KGHM*;

- 27.06.2025 r. - „Bezpieczne wakacje”.

W zakresie realizacji zadań wynikających z art. 76 ust. 4 pkt 12 ustawy w okresie objętym kontrolą, zweryfikowano obszar działalności PCPR w zakresie szkolenia i wspierania psychologiczno-pedagogicznego osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą oraz rodziców dzieci objętych tą pieczę. Wsparcie specjalistyczne zapewniane było osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą oraz dzieciom pozostającym w pieczy zastępczej. Pomoc realizowali psycholodzy zatrudnieni w Centrum, których zadania obejmowały bieżące prowadzenie działań diagnostycznych oraz indywidualne poradnictwo. Konsultacje odbywały się w odpowiedzi na zgłoszenia ze strony zainteresowanych w siedzibie PCPR lub w prywatnym gabinecie psychologa w Chocianowie. Zapewniano możliwość korzystania z poradnictwa pedagogicznego świadczonego przez pedagogów zatrudnionych w Centrum. Realizowali oni swoje zadania od poniedziałku do piątku – zarówno w siedzibie jednostki, jak i bezpośrednio w środowisku zamieszkania rodzin. Pomoc prawną zapewniał radca prawny zatrudniony w PCPR, który wspierał rodziny zastępcze oraz wychowanków zgodnie z ich indywidualnymi potrzebami.

W zakresie realizacji ww. zadań, zgodnie z którymi organizator rodzinnej pieczy zastępczej jest zobowiązany do prowadzenia czynności mających na celu udzielanie rodzicom biologicznym wsparcia psychologiczno-pedagogicznego oraz szkoleń, stwierdzono nieprawidłowość w postaci braku działań w powyższym zakresie wobec rodziców biologicznych dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej, pozwalających pozytywnie ocenić przedmiotowy obszar.

(akta kontroli str.28-33, 69-74)

Zgodnie z art. 46 ust. 5 ustawy (uchylonego na dzień kontroli) Starosta Powiatu Polkowickiego upoważnił dyrektora PCPR (upoważnienie z 1.09.2021 r.nr OA.077.144.2021) do prowadzenia rejestru danych dotyczących osób zakwalifikowanych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, niezawodowej, a także do prowadzenia rodzinnego domu dziecka. Ponadto prowadzony był rejestr osób wykonujących powierzone im funkcje w tym zakresie. Rejestry te były prowadzone w formie papierowej i zawierały wszystkie informacje wymagane w art. 46 ust. 2 ustawy (uchylony na dzień kontroli). Informacje z rejestrów zgodnie z art. 46 ust. 4 ustawy były przekazywane drogą pocztową do Sądu Rejonowego w Głogowie oraz Lubinie (w okresie objętym kontrolą przekazano w dniu 8.01.2025 r.). Na podstawie art. 34 ust. 1 i 7 ustawy z dnia 7 października 2022 r. o zmianie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2022 r. poz. 2140), Starosta kontynuował prowadzenie ww. rejestrów do czasu upływu

trzech miesięcy od dnia wskazanego w obwieszczeniu ministra właściwego ds. rodziny, na dotychczasowych zasadach wskazanych w art. 46 ustawy (uchylony), a od 15 stycznia 2025 r. w Centralnym Rejestrze Pieczy Zastępczej.

(akta kontroli str.104-107)

W ramach przeprowadzonej kontroli w PCPR, jednym z analizowanych obszarów poddanych ocenie było udzielanie wsparcia usamodzielnianym wychowankom pieczy zastępczej, o której mowa w art. 140 i art. 180 pkt 3 ustawy.

W okresie objętym kontrolą Centrum wszczęło i przeprowadziło 22 postępowania administracyjne w sprawie przyznania pomocy pieniężnej na kontynuowanie nauki, 8 postępowań administracyjnych w sprawie przyznania pomocy na usamodzielnienie, a także 11 postępowań administracyjnych w sprawie przyznania pomocy finansowej na zagospodarowanie.

Na podstawie losowo wybranych akt postępowań administracyjnych z grupy kontrolnej, przeprowadzono weryfikację ich zgodności z obowiązującymi przepisami. Ustalono, iż wszystkie analizowane postępowania w sprawach o przyznanie pomocy, o której mowa w art. 140 ustawy, zostały wszczęte na wniosek osoby usamodzielnianej. Osoby te przebywały w pieczy zastępczej przez co najmniej trzy lata – w przypadku wychowanków opuszczających rodzinę zastępczą spokrewnioną. Natomiast odnośnie wychowanków z rodzin zastępczych niespokrewnionych, rodzinnych domów dziecka oraz placówek opiekuńczo-wychowawczych okres ten wynosił minimum jeden rok.

Wnioski o taką pomoc, zgodnie z art. 143 ust. 2 i 3, osoby usamodzielniane składały w powiecie właściwym do ponoszenia wydatków na finansowanie powyższej pomocy za pośrednictwem kierownika Centrum pomocy powiatu właściwego ze względu na miejsce pobytu osoby usamodzielnianej.

W aktach postępowań administracyjnych poddanych kontroli załączone były dokumenty takie jak: informacja o wyborze opiekuna usamodzielnienia, zatwierdzone przez dyrektora Centrum indywidualne programy usamodzielnienia, informacja o długości pobytu w pieczy zastępczej, dokumenty potwierdzające rozpoczęcie lub kontynuację nauki, akty urodzenia oraz informacje dotyczące miejsca zamieszkania oraz zameldowania.

Wszystkie postępowania administracyjne kończyły się terminowym wydaniem decyzji, które zawierały elementy zgodnie z art. 107 § 1 Kodeksu postępowania administracyjnego (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 572), a przyznawana pomoc była adekwatna do kryteriów określonych w art. 146, art. 149 i art. 150 ustawy. Kwoty przyznawane w decyzjach były zgodne z obwieszczeniem Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 24 marca

2024 r. w sprawie wysokości kwot świadczeń przysługujących rodzinie zastępczej i prowadzącemu rodzinny dom dziecka, wysokości pomocy dla osoby usamodzielnianej oraz wysokości kwot określonych w umowach (od 1 czerwca 2024 r.).

W zakresie pomocy pieniężnej na kontynuowanie nauki świadczenie przyznawano na okres trwania nauki, jednak nie dłużej niż do ukończenia przez osobę uprawnioną 25. roku życia.

W okresie objętym kontrolą po zakończeniu realizacji indywidualnego programu usamodzielnienia łącznie pięć osób wraz z opiekunem usamodzielnienia oraz z dyrektorem PCPR dokonało oceny końcowej procesu usamodzielnienia, zgodnie z art. 145 ust. 7 ustawy. Dokument ten zawierał informacje o celach zrealizowanych zgodnie z indywidualnym programem usamodzielnienia, rodzaju otrzymanej pomocy, celach niezrealizowanych, a także o trudnościach napotkanych w trakcie realizacji programu.

W myśl art. 140 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy, na wniosek osoby usamodzielnianej, która po osiągnięciu pełnoletności opuszcza rodzinę zastępczą, rodzinny dom dziecka lub placówkę opiekuńczo-wychowawczą udziela się pomocy w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych i zatrudnienia, a także zapewnienie wsparcia psychologicznego oraz prawnego. W badanym okresie do Centrum wpłynęły trzy wnioski: jeden dotyczący zapewnienia pomocy prawnej, jeden o udzielenie pomocy psychologicznej oraz jeden w sprawie pomocy w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych.

Wychowankowie ubiegający się o wsparcie psychologiczne kierowani byli do specjalisty tj. psychologa zatrudnionego w PCPR, gdzie wizyty organizowano niezwłocznie, a pomoc udzielana była w możliwie najkrótszym czasie. W zakresie pomocy prawnej wsparcia udzielał radca prawny zatrudniony w Centrum. Natomiast w przypadku starań o uzyskanie odpowiednich warunków mieszkaniowych, pracownicy PCPR przygotowywali pisma wspierające oraz kierowali je do właściwych instytucji, w tym gmin, aby wspomóc wychowanków w trakcie procedury ubiegania się o mieszkanie. Ponadto zapewniano pomoc w uzupełnianiu wniosków i prowadzono działania o charakterze doradczym, wskazując dostępne formy wsparcia mieszkaniowego, w tym mieszkania treningowe, gdzie wspierany jest proces usamodzielnienia poprzez zapewnienie usług bytowych, warunków do nauki i rozwijania i utrwalania samodzielności.

(akta kontroli str.36-38, 117-127)

W sprawach dotyczących kierowania dzieci do instytucjonalnej pieczy zastępczej ustalono, że na dzień kontroli w placówkach opiekuńczo wychowawczych na terenie powiatu polkowickiego przebywało łącznie 38 wychowanków. W powiecie polkowickim funkcjonują

obecnie trzy placówki opiekuńczo wychowawcze typu socjalizacyjnego, w tym jedna łącząca zadania placówki interwencyjnej. W okresie objętym kontrolą wydano skierowania łącznie dla 48 dzieci do placówek opiekuńczo wychowawczych działających na terenie powiatu.

Co do zasady, wychowanków kierowano do instytucjonalnej pieczy zastępczej z uwzględnieniem ich wieku spełniając wymóg określony w art. 95 ust. 1 ustawy mówiący, iż w placówce opiekuńczo-wychowawczej typu socjalizacyjnego, interwencyjnego lub specjalistyczno- terapeutycznego są umieszczane dzieci powyżej 10. roku życia wymagające szczególnej opieki lub mające trudności w przystosowaniu się do życia w rodzinie.

Natomiast na podstawie art. 95 ust. 2 ustawy PCPR w instytucjonalnej pieczy zastępczej umieścił łącznie 24 dzieci poniżej dziesiątego roku życia. Wszystkie przypadki dotyczyły konieczności wspólnego pobytu wraz ze starszym rodzeństwem, natomiast jedno dziecko zostało umieszczone ze względu na stan zdrowia. Działania te były uzasadnione i pozostawały w zgodzie z treścią orzeczeń sądowych.

Wydane przez centrum skierowania zawierały: datę sporządzenia, podstawę prawną (z pominięciem wskazania art. 95 ust. 2 ustawy w przypadku kierowania dzieci poniżej 10 roku życia), nazwę placówki opiekuńczo-wychowawczej, do której dziecko było kierowane, imię i nazwisko dziecka, data jego urodzenia oraz sygnatura sprawy. Dokumenty były podpisywane przez dyrektora jednostki działającego z upoważnienia starosty oraz opatrzone pieczęcią powiatu polkowickiego.

Każdorazowo przed wystawieniem skierowania zasięgnięto opinii dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej w zakresie możliwości przyjęcia dziecka zgodnie z § 4 rozporządzenia.

Przy kierowaniu dziecka do placówki opiekuńczo-wychowawczej przekazywano pełną dokumentację, w tym informację o dotychczasowej pracy z rodziną biologiczną, akta w zakresie edukacji, orzeczenia sądowe, odpis aktu urodzenia, a w razie wystąpienia takiej sytuacji także odpis aktu zgonu rodzica. Dołączano także dokumentację medyczną oraz potwierdzenie ostatniego miejsca pobytu dziecka. Zgodnie z § 7 rozporządzenia o skierowaniu dziecka do placówki opiekuńczo -wychowawczej informowano właściwy sąd, który wcześniej orzekł o umieszczeniu dziecka w pieczy zastępczej.

W okresie objętym kontrolą nie odnotowano przypadków kierowania do placówek opiekuńczo - wychowawczych na terenie powiatu polkowickiego dzieci cudzoziemców.

(akta kontroli str.38-40, 107-116)

Zgodnie ze złożonym oświadczeniem dyrektora PCPR, na dzień kontroli Powiat Polkowicki miał podpisane porozumienia w sprawie przyjęcia dziecka do pieczy zastępczej oraz warunków jego pobytu i wysokości wydatków przeznaczonych na jego utrzymanie z 25 jednostkami. Powyższe porozumienia dotyczyły pieczy rodzinnej (24 porozumienia) oraz instytucjonalnej (1 porozumienie).

(akta kontroli str. 40-41)

Przedmiotem kontroli była również weryfikacja osób zatrudnionych na stanowiskach koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej pod kątem spełniania wymogów kwalifikacyjnych, określonych w art. 78 ustawy. W okresie objętym kontrolą Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Polkowicach zatrudniało łącznie 7 koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej.

Na podstawie analizy akt osobowych stwierdzono, że wszyscy zatrudnieni w PCPR koordynatorzy posiadali odpowiednie kwalifikacje zawodowe wymagane do zajmowania stanowiska. Jednocześnie ustalono, że na dzień czynności kontrolnych w jednostce, w przypadku pięciu osób nie dopełniono obowiązku wynikającego z art. 78 ust. 1 pkt 2-3 ustawy dotyczącego konieczności weryfikowania koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej w zakresie władzy rodzicielskiej oraz braku obowiązku alimentacyjnego wynikającego z tytułu egzekucyjnego. Powyższe braki w aktach osobowych zostały stwierdzone jako nieprawidłowość. Z uwagi na fakt podjęcia czynności naprawczych, polegających na uzupełnieniu dokumentacji kadrowej w wyżej wymienionym zakresie o stosowne oświadczenia pracowników, odstąpiono od wydania zalecenia pokontrolnego. Jednocześnie wskazuje się na konieczność wyeliminowania możliwości ponownego wystąpienia podobnego zdarzenia w przyszłości.

Wszystkie osoby zatrudnione na stanowiskach koordynatorów zostały zweryfikowane również w zakresie wskazanym w art. 78 ust. 1 pkt 4-6 ustawy, tj. niekaralności za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe, niefigurowanie w Rejestrze Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym z dostępem ograniczonym oraz dawania rękojmi należytej realizacji zadań koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej.

(akta kontroli str. 41-42, 128)

W wyniku przeprowadzonej kontroli kompleksowej w trybie zwykłym w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Polkowicach stwierdzono nieprawidłowości wymagające wydania zaleceń pokontrolnych:

1. W dokumencie potwierdzającym przeprowadzenie wstępnej kwalifikacji, organizator rodzinnej pieczy zastępczej nie zawarł przy negatywnej wstępnej

- kwalifikacji, uzasadnienia oraz pouczenia o przysługującej stronie możliwości wniesienia skargi do sądu administracyjnego, zgodnie z art. 43 ust. 3 ustawy.
2. Brak odbycia przez kandydatów praktyk w trakcie trwania szkolenia dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej niezawodowej.
 3. Nie prowadzono wobec rodziców biologicznych, dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej działań w zakresie wsparcia psychologiczno-pedagogicznego oraz szkoleń.

IV. Pozostałe informacje i zalecenia pokontrolne:

Wobec stwierdzonych powyżej nieprawidłowości, wydaje się zalecenia pokontrolne:

1. W dokumencie potwierdzającym przeprowadzenie wstępnej kwalifikacji zawierać szczegółowe uzasadnienie, przyczyny negatywnej wstępnej kwalifikacji wraz z obszarami wymagającymi poprawy oraz pouczenie o przysługującym prawie do wniesienia skargi do sądu administracyjnego.

Podstawa prawna: art. 43 ust. 3 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wpieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 49).

Termin realizacji: na bieżąco.

2. Realizować praktyki w trakcie trwania szkolenia dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej oraz prowadzących rodzinne domy dziecka.

Podstawa prawna: § 2 ust. 1 pkt 13 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z 6 listopada 2023 r. w sprawie szkoleń dla kandydatów do sprawowania pieczy zastępczej (Dz.U. z 2023 r. poz. 2452)

Termin realizacji: na bieżąco.

3. Zapewnić rodzicom biologicznym, dzieci umieszczonych w piecz zastępczej wsparcia psychologiczno-pedagogicznego oraz szkolenia.

Podstawa prawna: art. 76 ust. 4 pkt 12 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wpieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 49).

Termin realizacji: na bieżąco.

Niniejsze wystąpienie pokontrolne sporządzono w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach. Jeden egzemplarz przekazano dyrektorowi kontrolowanej jednostki, drugi złożono do akt postępowania kontrolnego.

POUCZENIE

Zastrzeżenia do wystąpienia pokontrolnego, w tym wystąpienia niezawierającego zaleceń pokontrolnych, składa się na zasadach określonych w art. 197d ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst. jedn.: Dz. U. z 2025 r. poz. 49). Proszę w terminie do dnia **15 listopada 2025 r.** o powiadomienie Wojewody Dolnośląskiego o sposobie realizacji zaleceń, uwag i wniosków przedstawionych w niniejszym wystąpieniu pokontrolnym.

INSPEKTOR WOJEWÓDZKI

.....
Martyna Kwiecińska
(przewodniczący zespołu inspektorów)

GŁÓWNY SPECJALISTA

.....
Edyta Kulicka
(członek zespołu inspektorów)

Z up. WOJEWODY DOLNOŚLĄSKIEGO

.....
Ewa Olejniczak
(kierownik jednostki kontrolującej Społecznej)

KIEROWNIK
Oddziału Nadzoru i Kontroli
Wspierania Rodziny
Grzegorz Kownacki
Grzegorz Kownacki